

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Hurme, Toivo			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Ristiriitojen huume politiikka - Huumausaineiden käyttäjä suomalaisissa viranomaisdiskursseissa 1995-2001			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2002-09-23	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 86
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimus tarkastelee huumausaineiden käyttäjästä viranomaisdokumenteissa rakentuvaa kuvaa Suomessa vuosina 1995-2001. Käsitys huumausaineiden käyttäjästä ei ole valmiina maailmassa olemassa, vaan se aktiivisesti tuotetaan huumausainepolitiikan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tutkimuksen tarkoitus on osoittaa, kuinka huume kysymystä sääntelevien viranomaistoimijoiden tuottamissa dokumenteissa – ja samalla käytännöissä joita nämä dokumentit ohjaavat – huumeiden käyttäjästä rakentuu todellinen, ymmärrettävä subjekti. Mielenkiinto kohdistuu erityisesti siihen, millaisia erilaisia sääntelyn näkökulmia ja lähestymistapoja tähän ongelmallisena pidettyyn yksilöön kohdistuu. Tutkimuksen taustalla on Suomen 1990-luvulla muuttunut huumausaineiden käyttö-, markkina- ja haittatilanne, jonka myötä huume poliittiset toimenpiteet ovat monipuolistuneet.</p> <p>Tutkimuksen teoreettinen näkökulma on hallinnan analyttinen, jossa yhteiskunnallisia hallinta- ja valvontapyrkimyksiä tarkastellaan kohdistamalla huomio siihen, millaista todellisuutta ne synnyttävät. Tällöin valta käsitetään sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tuottavaksi, produktiiviseksi voimaksi ja yhteiskunnallisen sääntelyn olennainen piirre on, että se aktiivisesti määrittelee kohteensa ymmärrettävään, haltuun otettavaan muotoon. Tutkimus tarkastelee sitä kuinka tämä määrittely huume politiikan ajankohtaisissa käytännöissä tapahtuu ja minkälainen on sen lopputuloksena syntyvä kuva huumeiden käyttäjästä.</p> <p>Tutkimuksen aineisto koostuu Suomen huumausainepolitiikkaa määrittelevästä yleisestä ohjelmakirjallisuudesta (valtion keskushallinnon komiteanmietinnöt, periaatepäätökset, huume poliittiset strategiat ja toimenpideohjelmat) sekä keskeisten huume kysymyksen parissa toimivien viranomaisten ammattikirjallisuudesta (poliisi-, terveys-, sosiaali-, ja päihdehuoltoviranomaisten ammattijulkaisut). Analyysin menetelminä käytetään hallinnan analyttistä diskurssianalyysiä sekä sosiosemiotista modaalianalyysiä.</p> <p>Kaksi keskeistä 1960- ja 1970-lukujen vaihteesta lähtien huume politiikkaa vahvasti dominoinutta ymmärrytapaa huumeiden käyttäjästä ovat tämän käsittelemisen joko moraalittomana rikollisena tai toisaalta riippuvuussairaudesta kärsivänä potilaana. Näiden rinnalle ilmaantui uusien 1990-luvun lopulla aloitettujen huume poliittisten toimenpiteiden kautta jäsentävä ymmärrys huumeiden käyttäjästä kansanterveydellisenä riskiyksilönä. Tämä 1990-luvun lopulla esiin nousut lähestymistapa konkretisoituu huumeiden käyttäjien anonyymissa terveysneuvontatoiminnassa, joka poikkeaa periaatteiltaan ja menettelytavoiltaan selkeästi aiemmista huume kysymyksen sääntelytoimista. Perinteisten huumeiden käyttäjän joko rikollisena tai sairaana ymmärtävien lähestymistapojen ollessa voimakkaan yksilökeskeisiä, keskittyä kansanterveydellisen riskiajattelun jäsentämä, käyttäjän asiakkaana vastaanottava lähestymistapa ensisijaisesti huumeiden käytön olosuhteisiin ja ympäristöön jättäen itse huumeiden käyttäjän anonyymiksi. Rikollisuus- ja hoitönäkökulmat kiinnittyvät vahvasti yhteiskunnalliseen välttämättömyyteen ja yksilöllisen epänormaaliuden oikaisemiseen tämän välttämättömyyden mukaiseksi. Kansanterveysnäkökulma sitä vastoin kiinnittyy ympäristön huumeiden käyttäjälle tarjoamiin mahdollisuuksiin ja niiden muokkaamiseen turvallisempaa huumeiden käyttöä edistävään suuntaan.</p> <p>Tutkimus osoittaa, kuinka huume ongelman sääntelyn eri diskurssit ovat rakenteeltaan erilaisia ja ymmärtävät huumeiden käyttäjän keskenään ristiriitaisin tavoin. Lisäksi kansanterveysajattelun jäsentämä hallinnointi problematisoi huume politiikan tavoitteita ja ihanteita normalisoidessaan huume ongelman olemassaolevaksi sosiaalisesti tosiasiksi pyrkimättä sen täydelliseen torjumiseen. Se muuttaa myös huume ongelman yhteiskunnallista paikkaa kytkiessään sen väestön kokonaisterveyden kiinteäksi osaksi eristämättä sitä rikollisuus- ja hoitokontrollin tavoin omaksi huume spesifiksi ongelma-alueekseen. Vaikka huume ongelman uudet sääntelykäytännöt eivät suinkaan ole korvanneet aiempia kontrollin muotoja, on tarkastelun perusteella mahdollista väittää, että suomalaisessa huume politiikassa on 1990-luvun jälkipuoliskolla tapahtunut jonkin asteinen katkos.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>huume politiikka huume ongelmat narkomaanit hallinta hallinnointi sääntely kontrolli politiikka päihdetyö</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			

Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information